

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoș), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Aerigeana”, „Bănățana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inferior), „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Boșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Ciarovana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geoșana”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Lipovana”, „Lucașana”, „Lugoșana”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Iva-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Seldgeana”, „Sentinela”, „Șercăiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Tărnăveana”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săsesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Tășnad), „Zărândeana”, „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiu unui cm² câte 10 fileri.

O aspră critică a băncilor și consistoarelor noastre.

(Continuare).

II. Noima și rezultatele reale economice ale băncilor noastre.

După ce în Nr. precedent am arătat cum stăm cu „băncile de elită și confesionalismul la bănci” să vedem acum care sunt „noima și rezultatele reale economice ale băncilor noastre”.

Di „Ion de pe Văcarea” — în articolul său „O nouă îndrumare economică?” — scrie, între altele „care este însă rezultatul înființării celor 150 de bănci, ce le avem? Ne-am ales cu trista experiență, că de a înființa la bănci și de a fi membru în direcțiunea a 2 - 3 institute ori agentul lor, este bine pentru inițiatori și poate ocupațiune foarte productivă, însă încât pentru îndrumarea poporului în ale economiei raționale, cum stăm? Ne-am oprit la fondul, zis, cultural și de binefacere, un fel de fond al milelor”.

„Din partea băncilor noastre n'a fost inițiată ori sprijinită nici o singură întreprindere românească, care să-i dea o nouă direcțivă poporului și să-l îndrumeze pe calea progresului și a sporului muncii și producțiunii naționale, care să-l rețină și să-l ocupe productiv la sine acasă, unde aproape 2/3 părți a pământului de cultură se află în mâna și stăpânirea noastră”...

„Oare băncile noastre românești din apropiere și depărtare sau „Solidaritatea băncilor române” să nu poată sări în ajutorul poporului nostru... deschizându-i credite suficiente...? etc.

O critică necruțătoare și o acuză foarte gravă se face băncilor noastre prin afirmările ce am citat în șirele precedente.

Se scoate la iveală tot ce nu au făcut și, doară, nici n'au putut să facă băncile, fără să se arete și rezultatele reale ale băncilor.

O astfel de critică nu e nici justă, nici folositoare, și i-s'ar putea zice chiar critică răutăcioasă.

Căci, să ne întrebăm: fost-a la noi trebuință de bănci și n'am fi putut trăi și fără ele?

Și satisfăcut-au ele necesitățile în vederea cărora s'au înființat?

Bănci și însoțiri de tot felul au început a se înființa pretutindeni, în țările civilizate, fie pentru a satisface trebuințele de credit și economii ale mulțimii, fie pentru a stârpi cămătăria, fie pentru a spori direct producțiunea etc.

Imprejurările s'au schimbat și la noi în țară, îndeosebi de vr'o 60 de ani încoace.

Pe urma libertății de care, mai mult sau mai puțin, au început să beneficieze toate popoarele și toate clasele sociale, s'a pornit o eră de progres general și de emulație pe toate terețele de activitate. Agricultură, meseriile, industria, comerțul, științele și artele, toate au luat avânt nemaipomenit. Dar tot așa de rapid și în mod prodigios s'au dezvoltat și chestiunile financiare. La noi, îndeosebi după aducerea Legii comerciale ungare articolul XXXVII din anul 1875, toate instituțiunile economice și mai ales băncile și însoțirile au început a răsări în toate părțile, așa că numărul total al acestor instituțiuni din Ungaria a fost evaluat la finea anului 1908 la 12.062, din cari 2221 bănci și 9841 întreprinderi de altă natură și mai ales însoțiri.

Multe svârcoliri au trebuit să se facă și multă energie a trebuit să se cheltuiască pentru crearea acestor 12,062 de instituțiuni economice-financiare.

De sine înțeles că poporul românesc din această țară nu a putut să rămână neinfluențat de această mișcare și de noua stare de lucruri, ce se pregătea de jur împrejurul lui.

Sașii, Nemții, Maghiarii, Sârbii ș. a. înființază bănci în orașe și mai târziu în orașele și chiar și în sate. Românii, profitând de liberalitatea legii comerciale și de număroasele exemple ale vecinilor lor, înființază și ei bănci și am ajuns astăzi să avem și noi vr'o 150 de bănci, cari, abia fac a 14-a parte din numărul total al băncilor din țară și cam a *80-a parte* din numărul total al instituțiilor economice-financiare din patrie, al căror număr este, precum am arătat, de 12.062.

Să ne întrebăm acum: ce ar fi de capul nostru, dacă și acest teren ar fi fost cuprins, ca și al comerțului, ca și al industriei și ca alte multe, de cătră alte neamuri?

Ce ar fi de capul nostru, dacă în Sibiu, Brașov, Blaj, Orăștie, Arad, Timișoara, Lugoj, Turda, Cluj, Dej, Bistrița, Șimleu, Orade, Vârșet, Panciova ș. a. n'ar fi bănci românești și dacă și în chestii de credit și economii am fi cu totul aserviți băncilor săsești, maghiare, nemțești, sârbești, jidovești etc.?

Bine ar fi ca plugarii, meseriașii, negustorii și cărturarii noștri să fie și acum pradă cămătarilor români și străini, cari odinioară îi despoiau cu zeci și chiar sute de procente?

Bine ar fi ca, s. a., în loc de a administra noi cele peste *100.000.000 coroane*, bani de ai noștri — sub titlul de capital societar, fonduri de rezervă, depozite spre fructificare, etc. — să ni-le administreze alții?

Bine ar fi ca mare parte din profitul net realizat, de *vr'o 2¹/₂ milioane coroane*, să treacă în mâinile altor neamuri?

Bine ar fi ca noi, tocmai acum, — așa de lipsiți de oameni independenți — să nu avem cei vr'o 700 de funcționari de bancă, cari sunt cu trup și suflet legați de interesele neamului, pe care-l pot servi cu tot devotamentul sufletului lor?

Să ne răspundă dl „Ion de pe Văcarea“ dacă bine ar fi așa?

Și pentru ce o condamnare atât de înverșunată asupra membrilor din direcțiunea băncilor și a agenților acestor bănci? Pentru ce această condamnare când, fără de directori și agenți, afacerile de bancă nu se pot îndeplini? Poate, pentru că acești directori și agenți sunt frați de ai noștri? Posibil că de ar fi străini de neamul nostru nu s'ar vorbi și scrie despre ei așa de necruțător.

Căci dacă noi, împinși de spiritul timpului și de necesități reale, nu înființăm băncile noastre, ar fi înființat desigur alte neamuri și, în acest

caz, poate, dl „Ion de pe Văcarea“ n'ar fi fost ispitit să scrie atât de pătimăș despre bănci, despre directori, agenți etc.

Dar cine, om în toată firea, poate să susțină că băncile noastre n'au făcut servicii reale poporului?

Știe orișicine că în fiecare comună se întâmplă an de an număroase transacții, trecându-se dintr'o mână într'alta pământ din câmp și în-travilane cu realitățile de pe ele, transacții cari la frații noștri de pretutindeni reclamă milioane. Aceste, în cele mai multe cazuri, se fac cu bani împrumutați. Și nu e bine oare că băncile noastre satisfac această trebuință mare de credit?

Dar băncile, prin creditele ce acordă pentru cumpărarea de realități, pentru cumpărarea vitelor trebuincioase în economie, pentru procurarea de mașini și unelte economice perfecționate etc., lucrează în mod real și binefăcător pentru sporirea producțiunii.

Cât de număroase sunt însă cazurile de nenorociri elementare în fiecare an?

Focul mistue an de an mii și mii de case și edificii economice, adesea împreună cu vitele, mașini, unelte economice, bucate, nutreț, haine etc. în valoare de sute de mii și chiar de milioane; grindina și bruma de asemenea distrug an de an nenumărate hotare, împreună cu viile și grădinile de pomi; de asemenea lipsă și sărăcie se arată pe urma secetei îndelungate. Iar, fiindcă poporul nostru nu beneficiază până acum decât în măsură foarte minimală de instituția asigurărilor, și repararea acestor mizerii revine băncilor.

Dar cine ar putea tăgădui că băncile, afară de foloasele numite mai sus, n'au făcut și nu fac și alte multe lucruri neapărat folositoare?

Oare ajutoarele ce se dau școalelor, bisericilor, meselor studențești, internatelor, feluritelor reuniuni etc. să nu însemneze nimica?

Cine nu știe că multe din instituțiile noastre culturale și îndeosebi toate reuniunile sunt avizate la ajutorul băncilor și că fără ajutorul acestora multe nu s'ar mai putea susține și ar trebui să sisteze orice activitate?

Cine nu știe că în chipul acesta, și „fondul milelor“, cum îl numește în batjocură dl „Ion de pe Văcarea“, devine o sursă, care merită laudă și nu disprețul obștei?

Dar nu vom mai continua să arătăm partea pozitivă din activul băncilor noastre și dreptul lor la existență, deoarece aceste sunt clare pentru toți cari nu sunt împietriți la inimă.

*

Să trecem acum la partea negativă și la defectele de cari, întocmai ca orișicare alte instituțiuni, sufer și băncile.

Cine va răsfoi cele 10 tomuri, de pe 10 ani, ale acestei reviste va găsi expuse de repetiții diferitele defecte de cari sufer băncile noastre.

Dela un timp încoace am combătut și noi fără cruțare curentul ce s'a pornit și continuă în scopul înființării băncilor, chiar și în sate. Am arătat că acest curent nu poate fi priincios desvoltării noastre economice-financiare și că, dincontră, îl considerăm deadreptul primejdios.

Am arătat, mai ales, că numărul actual al băncilor noastre îl considerăm deajuns în împrejurările noastre de față, și că aceste instituțiuni, cu menire, în locul prim, financiară, trebuie acum consolidate.

Am accentuat adeseori că, prin „Solidaritatea” și prin o politică economică-financiară sănătoasă și cumpănită, băncile existente pot să facă un serviciu real economiei noastre naționale și că nu ar fi tot așa, dacă numărul băncilor s'ar spori și pe mai departe în proporția de până acum, pentru că, în acest caz, ele ar putea să devină, în loc de binefacere, o calamitate.

Dar în acelaș timp am stărut și se stărue, din toate puterile, și în alte cercuri, pentru înființarea de tovărăși de producțiune și valorizare în sate și orașe. Și constatăm cu bucurie că terenul începe a se destelini, sămânța se samănă pretutindeni, iar pe ici coala au răsărit și continuă neîntrerupt a se ivi aceste tovărăși, adevărat, plapânde și sficioase întocmai ca plantele la prima apariție.

Insaș „Solidaritatea” a hotărît ca să stărue pe lângă băncile asociate și să le ajute a îmbrățișă, pe lângă credit, și alți rami de activitate economică, sprijinind cu deosebire industrializarea și comercializarea avutului poporului din raionul lor de activitate.

Din toate câte am spus până aici rezultă evident că băncile noastre au făcut și fac tot ce pot în vederea scopului pentru care s'au înființat. Ele se organizează acum tot mai bine, pentru că să poată porni și ajuta o activitate și în alți rami economici.

Să nu li-se ceară însă băncilor imposibilități, să nu li-se ceară ca ele să mântuiască școalele și nația de perire, cum și să dea avânt, ca prin farmec, meseriilor, industriei și comerțului, să schimbe, cu puținele mijloace de cari dispun, încâțiva ani fața agriculturii noastre, să organizeze tovărășiile de tot felul în sinul poporului etc.

Ceice pretind dela bănci astfel de imposibilități nu-și dau seamă de ceea ce ele pot și de ceea ce ele nu pot și merg la absurd și ridicol cu pretenziunile lor.

Acești teoreticieni ar trebui să se gândească, numai la un lucru: cât e de mare s. e. puterea

statului și de câte feluri de mijloace puternice dispune el și, cu toatecă, de decenii, își dă cea mai mare silință să promoveze chestia săcuiască fericind pe acest popor desmerdat: cu toate milioanele ce se jertfesc spre acest scop din budgetul statului, sărăcia acestui popor nu o poate alungă cu una cu două, și emigrează și el ca și Românul în România și America.

E clar doară pentru orice om cu scaun la judecată că băncile nu pot să facă minuni și nu pot să satisfacă toate dorințele absurde ale unor oameni, cari n'au făcut în vieța lor decât teorii, fără să încerce măcar odată a și validă vr'una din imensul lor număr.

Intre acești oameni, fără îndoială, îmbrățișă de teorii, îl socotim și pe dl „Ion de pe Văcarea”. Acest domn, sigur, nu a încercat să-și valideze vr'una din salvatoarele sale teorii. Și de aceea i-ar fi stat și i-ar stă mai bine să se abată în timpul verii la compatrioții săi, cei cu multe bănci mici, și să-i îndrume de fapt, pe calea înființării unui cuptor sistematic de arvarul sau la înființarea unui joagăr sistematic pentru prelucrarea și exploatarea lemnului, ori apoi la înjgheizarea unei cășerii de munte, etc. Și după ce va fi făcut un astfel de lucru bun, să zică altora: „pasă de fă și tu asemenea”. Vorbăria, fie ea cât de iscusită, fără fapte e moartă. De aceea credem că mult mai mult ar folosi și dânsul dând pilde, decât criticând mereu, în felul cum a făcut până acum.

Băncile și-au făcut datorința pentru popor, în marginile posibilității, și-și vor face-o.

(Va urma).

„Cassa de păstrare” (reuniune) în Săliște.

(La iubileul ei de 25 de ani).

Marti, ziua următoare adunării generale a insoțirii noastre „Solidaritatea”, „Cassa de păstrare” (reuniune) în Săliște, după vechime al patrulea institut de bani al nostru, își serbează a XXV-a aniversare dela fondarea sa.

Timp de un pătrar de secol încheiat, acest fruntaș institut financiar al nostru, grație organizației fericite, ce i-au dat dela început intemeietorii, în frunte cu fericitul jude reg. Ioan Maxim, a implinit în Săliște și cercul său de activitate nu numai o importantă misiune economică, ci a fost, tot timpul de când există, totodată și un adevărat și bogat izvor de binefacere al tuturor instituțiilor culturale și filantropice din localitate și cerc.

Intemeiată la 1884, după modelul „Casei de păstrare” săsești din Sibiu, pe baze pur altruiste, cu un modest capital social de K 20,000, adunat din cotizații lunare à K 2 — „Cassa de păstrare” din Săliște a fost contemplată din partea fundatorilor mai mult

numai ca o instituție de interes local, cu menirea a satisface trebuințele de credit ale populației din localitate și a-i da ocazie a-și depune economiile. Din începuturile modeste — mulțămîta vredniciei conducătorilor și a încrederii de care s'au bucurat aceștia la public — s'a dezvoltat însă deja în timp relativ scurt un institut înfloritor, care și-a putut revărsa binefacerile și în cercuri mai largi, combatând cu succes uzurăria și promovând spiritul de economisire în popor; iar azi după 25 de ani de existență locul „Cassei de păstrare” din Săliște este între șirurile prime ale băncilor noastre, căci ea dispune la finele anului 1908 de rezerve de K 110,616, de un fond de binefaceri de K 56,705, de depozite spre fructificare în sumă de aproape K 2,000,000, de active totale de K 2,689,452 și a realizat la K 133,505 venit brut, un profit net de K 21,445.

Principiul altruistic, depus în statutele originale, rămânând chiar și după câteva modificări ale statutelor mare parte nealterat „Cassa de păstrare” se distinge îndeosebi prin spiritul său de sacrificiu pentru scopuri culturale și filantropice, pentru cari sacrifică an de an circa 42% ale beneficiilor sale nete, ceea ce formează totodată nota caracteristică a activității sale. Totalul sumelor votate sub titlul acesta dela întemeiere până la finele anului 1908 se cifrează — fără ajutoarele votate incidental — cu considerabila sumă de peste K 125,000, din care sunt de relevat îndeosebi „Fondul spitalului public din Săliște” cu K 37,282 și „Fondul de binefaceri” de K 56,704, venit a crește până la K 200,000, din care se votează *imprumuturi fără interese* diferitelor instituții publice din Săliște și cerc, iar din restul de K 31,228 s'a împărțit sume considerabile pentru fondul cultural al bisericii, fondul grădinei de altoi și alte ajutoare de natură filantropic-culturală: pentru gimnaziul din Brașov, „Muzeul Asociațiunii” și catedrala din Sibiu etc. etc.

Dar nu numai pe cale directă, prin ajutoare bănești a promovat „Cassa de păstrare” tot ce este de folos obștesc în cercul său de activitate, ci și indirect. Sub egida ei s'a înființat la 1906, cu scop de a da din nou oarecare avânt economiei de vite, odinioară atât de înfloritoare în Mărginime „*Insoțirea pentru valorizarea laptelui din Săliște*”, care funcționează în condiții satisfăcătoare și tot ea a luat asuprași și rolul de un fel de centrală a micilor însoțiri de credit sătești din comitatul Sibiiului, mai ales a celor ce gravitează spre sediul ei, cărora le-a pus la dispoziție credite ieftine și pe cari le controlează prin șeful său de birou, dându-le îndrumările necesare în cele administrative. „Cassa de păstrare” din Săliște a fost în fine cea dintâi între institutele noastre de bani, care a introdus „Casetele de economii”, cu cari împlinește un însemnat rol educativ îndeosebi în sinul generației mai tinere.

Meritele, ce și-le-a câștigat „Cassa de păstrare” în primul pătrar de secol al existenței sale, pe toate terenele vieții publice românești din Săliște și jur sunt

neperitoare și instituțiile create, alimentate și susținute de ea și ce va mai creă din incidentul aniversării de Marți, vor rămânea dovezi vecinic grăitoare, de ceea ce poate face un institut, așezat de bărbați prevăzători, dela început pe temelii bune și condus de oameni de inimă.

Fie ca spiritul bun de care au fost stăpâniți și călăuziți în trecut membrii „Cassei de păstrare” din Săliște, să rămână și de aci înainte neschimbat în sinul lor, pentruca la succesele din trecut să se poată adăuga noue succese la realizarea problemelor, ce institutul lor și-a impus pentru viitor.

Propunere privitoare la un curs de vară pe seama funcționarilor de bancă.

Între chestiunile cu cari s'a ocupat direcțiunea „Solidarității” în ultima sa ședință este și chestiunea unui curs de vară pe sama funcționarilor băncilor noastre.

Substratul acestei chestiuni l-a format propunerea prezentată de secretarul „Solidarității”, propunere al cărei cuprins a fost următorul:

Onorată Direcțiune!

În sensul §-lui 29 al statutelor „Solidarității”, între agendele secretarului se numără și îndatorirea de a studia și căuta mijloacele potrivite pentru activarea cursurilor de specialitate pentru funcționarii de bancă.

Considerând importante evenimentele prin cari au trecut și trec institutele de bani din țară și deci și băncile aparținătoare însoțirii noastre; considerând starea și împrejurările din ce în ce mai dificile ale acestor din urmă și considerând și relațiile excepționale, în cari trăiesc partea cea mai mare a funcționarilor noștri: lipsa de contact cu lumea mare, cu oamenii de specialitate și cu băncile mai mari, cred că nu va fi de prisos dacă pentru lămurirea și îmbunătățirea situațiunei, vom căuta să realizăm intențiunile depuse în citatul §. al statutelor „Solidarității” și să organizăm și activăm un curs practic pentru funcționarii băncilor noastre, pentru acei muncitori ai condeiului, dela cari depinde în mare parte bunăstarea așezămintelor noastre de bani și rezultatele activității economice a acestor așezăminte.

Cu chestiunea aceasta — cum știți — s'au mai ocupat cercurile conducătoare ale băncilor noastre. La o soluțiune potrivită însă nu s'a ajuns.

Mărturisim sincer că nici de astădată nu intenționăm a face vre-un lucru prea mare. Tot ce voim, e să întrunim pe funcționarii băncilor noastre pentru câteva zile la un curs, o serie de conferințe și discuțiuni, în care să se expună și analizeze evenimentele economice și financiare mai importante din timpul din urmă, experiențele și învățămintele perturbațiilor și crizelor ultime prin cari am trecut, precum și aparițiunile și momentele mai însemnate ale vieții și activității noastre economice și financiare.

Am voi ca să se expună și discute progresele tehnice, administrative și de organizație a băncilor moderne; legile și proiectele de lege aduse în timpul din urmă cu privire la bănci; cauzele, urmările și în-

vătamintele evenimentelor economice și financiare din cei doi ani din urmă; chestiunea concurenței, cercului de activitate și ramilor de afaceri la băncile noastre; chestiunea factorilor economici în serviciul cărora stau băncile noastre; chestiunea funcționarilor de bancă ca elemente și forte de muncă în viața și reformele economice dela ordinea zilei etc.

Aceste și alte obiecte de acest gen am voi să se trateze și discute — firește intrucât timpul ar ajunge — la cursul ce proiectăm. Am voi să facem obiect de discuție toate acestea, pentruca în chipul acesta să dăm prilej muncitorilor practici ai băncilor noastre să se convingă de marea importanță și răspundere a activității lor economice. Căci, va recunoaște orișicine, că în ziua de azi, numai cu factori pătrunși de chemarea și răspunderea lor se mai pot produce adevărate și bune rezultate.

* * *

Trecând după acestea la organizarea și activarea cursului proiectat, dacă Onorata Direcțiune consimte cu ideile dezvoltate mai sus, îmi iau voie să propun:

Să se autorizeze biroul direcțional să se pună în conțelegere cu bărbații noștri probați în ale teoriei și praxeii financiare-economice și juridice, invitându-i să trateze vre-unul din obiectele destinate pentru cursul proiectat, eventual alte materii, ce le-ar afla potrivite scopului urmărit.

Pe baza rezultatelor, ce se vor obține, biroul direcțional să stabilească programa, timpul și locul cursului proiectat, cari publicându-se să se trimeată băncilor noastre cu rugarea să concedieze pe vre-un funcționar sau altă persoană potrivită, care să participe la cursurile, ce vor urma.

În sfârșit să se dea indemnizare biroului direcțional pentru spesele, ce le ar reclama procurarea și aranjarea celor de lipsă în legătură cu cursul proiectat, spese, cari în nici un caz nu vor trece peste trebuințele modeste ale unor revizite de învățământ, eventual cheltuelile acelor conferențieri, cari ar reflecta la ele.

Noua lege asupra cecului.

(Art. de lege LVIII: 1908).

Ordinațiunile ministeriale privitoare la legea de cec.

(Publicate în foaia oficială „Budapesti Közlöny” Nr. 34 dela 12 Februarie 1909.)

Ordinațiunea *ministeriului r. u.* Nr. 5507/909 prez. prin care se dispune că art. de lege LVIII: 1908 despre cec, în general intră în vigoare la 1 Iulie 1909, iar §. 2 încât privește purtarea registrelor de firme în ziua publicării acestei ordinațiuni (12 Februarie 1908).

2. Ordinațiunea *ministrului de comerț r. u.* Nr. 9040/909 prin care designează ca loc (casă) de saldarie institutul „Budapesti Leszámitoló egyesület” — Budapest Saldierungs-Verein*.

3. Ordinațiunea *aceluiași ministru*, emisă sub același număr, în care îndrumă camerele de comerț și industrie, ca să facă cunoscută firmelor înregistrate din circumscripția lor ordinațiunea Nr. 557/909. prez. a ministeriului r. u., cu adausul că cererea de înregistrare a faptului, că cutare firmă se ocupă cu afaceri de bancă (§. 2.) se poate cere și înainte de 1 Iulie anul curent.

4. Ordinațiunea *ministrului de justiție r. u.* Nr. 3100/909, în care dă îndrumări judecătorilor, ca faturi comerciale, cu privire la rezolvarea cererilor de înregistrare a celor ce se ocupă cu afaceri de bancă.

5. Ordinațiunea *ministrului de finanțe* Nr. 6882/909 privitoare la executarea § 24 al art. de lege LVIII: 1908 despre cec. adecă referitoare la competența de timbru a cecurilor.

Regulament pentru revizorii-experti ai „Solidarității”.

(§§. 13 și 48 din statute).

— Stabilit în ședința direcțiunii „Solidarității” din 20 Maiu 1909. —

I. Scopul.

§. 1.

Scopul regulamentului prezent este să stabilească cercul de activitate al revizorilor-experti ai „Solidarității”, cu toate drepturile și datorințele lor și să fixeze relațiile dintre aceștia și institutele de revizuit, precum și normele după cari au să se facă revizuirile.

II. Revizuirea.

§. 2.

La revizuirea contabilității și administrației sale de bancă prin revizorii-experti, instituți anume spre acest scop, trebuie să se supună cel puțin odată la doi ani fiecare institut aparținător „Solidarității”.

§. 3.

Revizuirea se face la cererea institutului interesat, cerere care are a se înainta în scris biroului „Solidarității” și în care are să se indice timpul când are a se efectua revizuirea, precum și împrejurarea dacă respectivul institut cere însuș sau lasă să i-se numească revizorul-expert.

Direct revizorului-expert nu se poate adresa nici unul dintre institutele asociate.

§. 4.

Dacă în decurs de 2 ani de zile vre-unul dintre institutele asociate n’ar cere revizuirea, atunci se va solicita la aceasta prin președintele direcțiunii „Solidarității”, care cu o cale îi va designa și revizorul-expert și timpul revizurii.

§. 5.

Pentru efectuarea cu succes a revizurii direcțiunea, comitetul de supraveghiere și funcționarii institutelor de revizuit au a pune la dispoziția revizorilor-experti toate registrele, actele și datele necesare și a le da toate deslușirile, ce aceștia le-ar cere.

III. Revizorii-experti.

§. 6.

Revizorii-experti sunt acele persoane versate în afacerile tehnice și administrative de bancă, pe cari îi numește direcțiunea, respective îi alege adunarea generală a „Solidarității”, pe lângă observarea dispo-

zițiunilor corăspunzătoare ale statutelor însoțirii (§§-ii 24 lit. g) f) 43, 44 și 48 alin. 2).

§. 7.

Revizorii-experti se aleg pe timp nedeterminat și numărul lor variază după trebuință. Ei pot însă funcționa în această calitate numai la astfel de institute, față de cari se pot prezenta ca organe independente și externe. Astfel ei nu vor putea fi revizori-experti pentru institutele cărora aparțin ca membri de direcțiune, de comitet de supraveghiere sau ca funcționari, totasemenea nu pot funcționa ca revizori-experti de douăori după oaltă la unul și același institut.

§. 8

Fiecare revizor-expert îndată după denumirea, respective alegerea sa, are să dea o declarațiune — al cărei text îl stabilește direcțiunea „Solidarității” prin care recunoaște de obligator pentru sine dispozițiunile regulamentului prezent și promite pe cuvântul și conștiința sa că în calitate de revizor-expert își va îndeplini conștient obligamentele, va păstra cea mai mare discrețiune asupra datelor ce i-s-au comunicat și ce a aflat și că va compune nepreocupat și după cea mai bună cunoștință a sa opiniunile, ce i-s-ar cere în afaceri de revizuire.

§. 9.

Mandatul revizorilor-experti înceată în cazurile prevăzute în §. 48 al statutelor „Solidarității”.

IV. Drepturile și datorințele revizorilor-experti.

§. 10.

Revizorii-experti au a cercetă în prima linie dacă administrarea institutelor de sub reviziune e rațională și în conformitate cu legea, statutele, regulamentele și deciziunile direcțiunii. În scopul acesta institutele asociate au să depună la direcțiunea „Solidarității” câte două exemplare din statutele și regulamentele lor, din cari un exemplar să se păstreze în arhiva însoțirii, iar al doilea se predă spre studiere revizorului-expert ca acesta prealabil să se poată informa și să fie în clar cu statutele și regulamentele institutului ale cărui lucrări le censurează.

Acest al doilea exemplar după terminarea lucrărilor sale, revizorul-expert are a-l restitui „Solidarității”.

Totasemenea au a examina revizorii-experti amănunțit registrele și documentele institutului, năzuindu-se a-și procura toate acele date și informațiuni, cari să-i pună în poziție a-și face o judecată cât mai exactă despre starea institutelor revidate.

§. 11.

Despre rezultatul revizuirilor lor, revizorii-experti au să facă raport în scris direcțiunii institutului revidat, raport în care are a arăta toate defectele observate și în care are a face nu numai propuneri pentru delăturarea acestora, ci peste tot și cu privire la promovarea intereselor institutului revidat.

Un astfel de raport intrucât direcțiunea institutului revidat se învoiește și între limitele stabilite de aceasta, au să înainteze și direcțiunii „Solidarității”. Acest raport încă nu poate fi decât numai în scris.

§. 12.

Timpul de lucru pentru revizuire e acelaș ca oarele de birou ale institutului de sub revizuire, oare în cari revizorii-experti au a se ocupa exclusiv cu studiarea materialului de revizuit.

Pentru lucrările lor revizorii-experti primesc diurn de K 20 la zi. Ca spese de călătorie, taxă de trăsura după împrejurări, iar pe tren bilet de clasa II. accelerat.

Diurnul e a se socoti dela plecarea până la sosirea revizorului-expert la domiciliul său.

O zi începută, precum și o noapte petrecută în călătorie se numără ca o zi întreagă.

Diurnele și spesele de călătorie le vor primi revizorii-experti pe lângă notă specificată direct dela cassa „Solidarității” și anume dupăce aceasta primește aviz despre timpul revizuirii dela institutul revizuit.

V. Cercul de activitate al revizorilor-experti.

Revizorii-experti dupăce cetesc raportul revizuirii ultime pentru a putea controlă dacă s-au executat sau nu eventualele propuneri făcute acolo, își extind activitatea lor asupra:

- a) contabilității;
- b) administrației;
- c) inventarului și bilanțului și
- d) singuraticilor rami de afaceri dela institutul de sub revizuire.

a) Revizuirea contabilității.

§. 13.

Oricare ar fi sistemul și forma de contabilitate introdusă la institutul de sub revizuire, revizorii-experti se vor convinge înainte de toate de realitatea și exactitatea pozițiilor contate.

Dacă în registre s'ar află greșeli, revizorii-experti raportează despre aceasta direcțiunii, care dispune corectările de făcut.

§. 14.

Considerând că „Solidaritatea” are de scop a stabili norme generale unitare de contabilitate, revizorii-experti vor căuta să introducă după putință, o contabilitate uniformă, ținând firește totdeauna seamă de relațiile speciale, statul funcționarilor și spesele de administrație ale singuraticilor institute de sub revizuire.

§. 15.

Pentru ajungerea scopului numit în §-ul precedent, revizorii-experti se vor nizu a menține contabilitatea după registrele ei principale. Cassa eventual și Prima-Nota, Jurnal și Maestru și cu registre secundare după trebuință.

Astfel în ce privește registrele secundare:

1. La depozitele spre fructificare se va purta un registru secundar, în care fiecare libel liberat să-și

aibă contul său, care cont să conțină: a) numele și domiciliul deponentului; b) numărul contului de depunere; c) etalonul de depozit; d) timpul depunerii și ridicării; e) suma depusă și ridicată; f) starea depozitului; g) suma intereselor; h) eventuale vincule și stipulațiuni speciale cu deponentul.

2. La escont de cambii se va purta:

a) evidența după numerii;

b) evidența după scadența și

c) evidența după nume și angajamente.

Pe baza evidenței de sub a) trebuie să se poată constata cu ușurință principalele date de pe cambii, ziua escontării, data cambiei, scadența ei, acceptantul, emitentul și giranții.

Evidența de sub b) are a cuprinde cambiile aranjate după scadență și număr, deci are a cuprinde numărul, numele acceptantului și suma acceptului.

În fine evidența de sub c) are să ne arate că una și aceeași persoană la ce cambii figurează și în ce calitate? Deci va cuprinde numărul, suma și scadența cambiilor, pe cari figurează ca obligat cambial singuraticii clienți.

3. Pentru cambiile reescontate e a se purta o carte de evidență și un scadențar al lor.

4. La creditele personale sau împrumuturile pe obligațiuni fiecare împrumut își va avea un cont, care să conțină numele debitorului și al caventilor, numărul curent al contului, suma împrumutată, replătirile, starea și scadența împrumutului.

5. La împrumuturile hipotecare evidența se poartă ca și la creditele personale cu acel adaus, că în legătură cu conturile trebuie să se facă și o descriere pe scurt a hipotecii.

6. La afacerile de Cont-Curent și Lombard au a se întrebuița cărțile obicinuite pentru evidența lor. Pentru registrele de sub 1, 2 p. c) 3, 4, 5 și 6 sunt a se purta și câte un index al clienților.

7. Hărțile de valoare se țin în evidență după soiul efectelor, având să conțină date detaliate relativ la numărul, bucățile, cupoanele, scadența lor, interesele, valoarea nominală și de curs, precum și cursul de cumpărare, respective vânzare al singuraticilor titli.

8. Monedele și banii străini (valute) se țin în evidență grupate după categorii.

b) Revizuirea administrației.

§. 16.

Revizorii-experti au a cercetă dacă averea societății e în regulă și rațional purtată și administrată.

În scopul acesta vor revizui banii gata, valutele, efectele, portofoliu de cambii, obligațiunile, depozitele libere, amanetele și alte valori ale societății, căutând a se convinge dacă valorile și documentele arătate la contabilitate sunt de fapt în ordine.

§. 17.

În ce privește administrarea valorilor de cassă revizorii-experti vor cercetă:

1. Nimănuși să nu-i treacă valori prin mână despre care nu are document.

2. La primirea și predarea valorilor să fie prezenți cel puțin cassarul cu încă un funcționar.

3. Bani se iau în primire numai prin cassar cu contrasignarea unui alt funcționar (controlor).

4. Cassarul nu poate fi incredințat și cu purtarea altor registre.

5. Fiecare document de cassă are să fie scris afară de persoana, care are a face asignările și de purtătorii registrelor secundare și contrasignat de cassar.

6. Încheierea coalei de cassă, numărarea banilor și verificarea saldurilor trebuie să se facă prin cassar și cel puțin încă un funcționar.

7. La încheierea casei nu se pot considera ca bani gata asignațiunile de cassă, chitanțele etc. Orice erogațiune fie și numai provizorie trebuie imediat introdusă în registre.

8. Numărul de cassă, valorile, libelele de depuneri, bonurile de cassă, cecurile trebuie păstrate în cassa de fer cu cel puțin două chei.

9. Procurările de bani pe cale poștală, ori telegraful au să se facă prin directorul executiv, care înștiințează despre aceasta pe cassar.

10. Corespondențele de peste zi sunt a se firma și signa în regulă și conform dispozițiunilor statutare.

§. 18.

Pentru siguranța administrației casei societății revizorii-experti vor cercetă dacă se face controlul necesar și anume:

1. Dacă se controlează zilnic cassa prin numărarea banilor și valorilor.

2. Dacă se face bilanțul brut în fiecare lună și dacă pozițiile acestuia consună cu cărțile principale și auxiliare.

3. Dacă extrasele și inventarele semestrale (depozite, cont-curent) consună cu starea ramilor la cari se referesc.

4. Dacă pozițiile bilanțului anual consună cu inventarele și registrele societății.

Tot în legătură cu administrarea averii societății revizorii-experti au se observe dacă plasarea ei se face conform statutelor și regulamentelor, dacă despre împrumuturi se poartă cărți de censură și dacă despre datele înaintate la censurare rămân urme suficiente. Dar nu numai despre acordarea împrumuturilor, ci și despre declarațiunile de extabulare încă trebuie să se poarte cărți de evidență în regulă. Declarațiunile acestea se subscriu prin direcțiune numai dacă doi funcționari au confirmat cu subscrierea lor achitarea pretențiunii din chestiune.

c) Revizuirea inventarului și bilanțului.

§. 19.

Despre toate părțile constitutive ale averii active și pasive a societății trebuie să se facă inventare și

extrase specificate pe baza cărora să se poată face revizuirea și să se poată compune bilanțul.

Sumele inventarelor și extraselor trebuie să concorde cu sumele registrelor principale și auxiliare.

§. 20.

Cu privire la bilanț revizorii-experti au să observe dacă deschiderea registrelor s'a făcut în conformitate cu bilanțul de încheiere a anului precedent și dacă el este compus pe baza principiilor uzitate la compunerea unui bilanț real.

Special va țineă seamă:

1. Ca suma reescontului să fie evidentă în bilanț.
2. Ca dubioasele să se amortizeze.
3. Hărțile de valoare ale diferitelor fonduri au să figureze ca active, fondurile însăș ca pasive.
4. Interesele transitorii trebuie calculate cu cea mai mare exactitate posibilă.

Prezentarea intereselor restante ca avere trebuie evitată după putință.

Dacă totuș s'ar calculă astfel de interese, ele să nu se calculeze peste timpul în care se pot valida conform legii și nici cu un procent mai mare ca cel legal.

Interesele anticipate au a se calculă cu procentul de fapt încasat, iar întrucât s'ar calculă cu un etalon mai urcat, aceasta nu se poate excepționă.

§. 21.

Dacă bilanțul e compus conform normelor din §-ul precedent, atunci, revizorii-experti sunt obligați a constată aceasta prin propria lor subscriere pe bilanțul însuș.

d) Revizuirea ramilor de afaceri.

§. 22.

Pe lângă datorințele lor înșirate în §§-ii precedenți, revizorii-experti sunt obligați a se convinge și despre starea și proporția singuraticilor rami de afaceri. Astfel:

1. La portofoliul cambial și ale împrumuturilor personale vor căută să se convingă dacă cambiile sunt sigure și ușor realizabile și dacă creditul acordat nu trece capabilitatea de plată a debitorilor și aceasta prin informațiuni din datele pe baza cărora s'au acordat împrumuturile.

2. La împrumuturile de Cont-Curent și Lombard vor cercetă, dacă acoperirea e suficientă și dacă aceasta poate fi realizată cu ușurință și

3. La acordarea împrumuturilor ipotecare, cumpărări de efecte și alte plasări de capital, revizorii-experti vor căută să se mențină proporția dintre singuraticii rami de afaceri, conform situației speciale a institutului respectiv, ca în cazuri extraordinare să-și poată mobiliză valorile grabnic și fără perderi.

VI. Raportul revizorilor-experti.

§. 23.

Pe lângă indiciile cuprinse în §-ul 11 al acestui regulament, revizorii-experti la compunerea rapoartelor

lor au să se orienteze și din întrebările cuprinse în chestionarul alăturat sub % la regulamentul prezent.

§. 24.

Acest regulament intră imediat în vigoare și se poate modifica numai în o astfel de ședință a direcțiunii „Solidarității“, care e convocată anume cu indicarea acestui obiect.

Sibiiu, din ședința plenară a direcțiunii „Solidarității“, ținută la 20 Maiu 1909.

Parteniu Cosma m. p.,
prezident.

Ioan I. Lăpădatu m. p.,
secretar.

Anex %

Chestionar pentru revizorii-experti.

1. Când și în ce măsură s'a făcut revizuirea?
2. Cine au fost prezenți din partea institutului de revizuit?

Capital social și fonduri.

3. E corespunzător capitalul social față de operațiunile institutului?
4. Nu trebuie cumva urcat și prin ce fel de emisiuni?
5. Se administrează în mod corespunzător rezervele și juste sunt scopurile pentru cari se folosesc?
6. Se ține samă de o augmentare corespunzătoare a rezervelor?
7. Stă capitalul social și rezervele în raport cu afacerile și angajamentele institutului?
8. Dacă există fond de pensiuine corăspunzător e el față de angajamentele sale? Nu cumva tebuie luate alte măsuri pentru asigurarea celor îndreptățiți la pensiuine?

Cassa.

9. Se administrează în mod corespunzător cassa și se face controlul necesar în banii și valorile ei?
10. E corect și sigur modul de primire și expedare al valorilor și efectelor de poștă?
11. E îndeajuns separată administrația casei de contabilitate?
12. Păstrează-se cheile dela cassă în mod corespunzător și depuse sunt duplicatele în loc sigur?
13. Luate sunt măsurile de lipsă ca mai multe sau toate cheile de cassă să nu ajungă nicidecum la una și aceeaș persoană? Totasemenea ca duplicatele să nu se extradeze decât numai celor competenți?
14. Localitățile de cassă și cassele însăș oferă destulă garanție contra focului și spargerii? Există vre-o asigurare contra focului ori spargerii?
15. Există regulament de cassă? E corăspunzător? Nu cumva trebuie modificat ori amplificat?

Giro-Conto.

16. Cum se poartă evidența Giro-Contului băncii de emisiune și cum se introduc pozițiile în Contra-carte?
17. Când și cum se face controla Giro-Contului și Contra-cărții?

18. Cum se manipulează cecurile și luate sunt dispozițiuni ca să nu se poată face abuz cu ele?

Cassa de păstrare poștală.

19. Cum se ține în evidență contul casei de păstrare poștale?

20. Cum se manipulează și cum se păstrează consemnările primite?

21. Cine manipulează cecurile și luate sunt dispozițiuni ca să nu se poată face abuz cu ele?

Depunerile.

22. Manipularea libelelor de depuneri e corespunzătoare?

23. Se poartă o evidență despre libelele în circulațiune, retrase și cele ce se află în cassă?

24. Consună numărul libelelor din circulațiune cu numărul conturilor de depuneri?

25. Corăspunzătoare e evidența depunerilor în cărțile de depuneri?

26. Calcularea intereselor și capitalizările sunt în regulă?

27. Se fac regulat extrase și consună acestea cu maestrul?

28. Se poartă index pentru deponenți?

29. Se poartă scontru de depuneri?

30. Controla evidenței depunerilor și calculărilor lor e corăspunzătoare?

31. Cum se purcede față de depunerile vinculate și față de cele secestrate ori nimicite judecătorește?

32. Se anulează după toată regula depozitele și libelele achitate?

33. Justificate sunt interesele (etalonul) cari se plătesc după depuneri?

34. Condițiunile de depuneri sunt corăspunzătoare și suficiente? Nu e necesară o schimbare ori întregire a lor?

Escontul de cambii.

35. Se censurează cambiile de escont conform normelor în vigoare?

36. Se censurează și cambiile de prolongit sau nu? Dacă nu, pe ce temei se admite prolongirea?

37. Cum și cine stabilește etalonul de escont și exacte sunt calculările, ce se fac?

38. Îndeplinesc cambiile din portofoliu cerințele legii, eventual a normelor în vigoare, iar în caz de neplătire observă-se terminul de protest și proces?

39. Cum se păstrează și sigur se manipulează cambiile din portofoliu?

40. Consună starea faptică a portofoliului (inventarului) cu saldul contului din maestru și a cărților secundare?

41. Corăspunzătoare sunt cărțile de cambii, scadențarele și evidențele de impegno (angajamente)?

42. Se calculează exact și solid interesele transitoare?

43. E corespunzător legii și praxei textul documentelor de asigurare la împrumuturile cambiale cu acoperire ipotecară?

44. Se păstrează manipularea acestor documente corăspunzător și sigur?

45. Asigurarea dată e suficientă și conform statutelor, respective regulamentelor?

46. Evidența, calculările, inventarele și interesele transitoare dela cambiile cu acoperire ipotecară sunt corecte?

Reescontul.

47. Se poartă o evidență exactă și corăspunzătoare despre cambiile reescontate, precum și despre creditele obținute și folosite?

48. Se reescontează numai cambii de portofoliu ori și de direcțiune?

49. Se revidează calculările de reescont și conturile acestor afaceri?

50. Consună starea cambiilor reescontate (inventarul lor) cu saldul din maestru?

51. Se calculează exact și solid interesele transitoare?

52. Se folosește rațional creditul de reescont?

53. Ar putea institutul în caz de lipsă să și achite scadențele de reescont numai cu bani gata?

Efectele publice.

54. Posede institutul o rezervă corespunzătoare de efecte publice lombardabile față de depunerile și reescontul său?

55. Consună efectele acestea cu starea lor arătată în inventar și evidențe?

56. Valoarea efectelor după cursul din 31 Decembrie consună cu contul corespunzător din maestru?

57. Prevăzute sunt efectele cu cupoanele corespunzătoare și se incassează regulat interesele?

58. Consună cupoanele incassate în decursul anului cu sumele corăspunzătoare din contul intereselor de efecte?

59. Se poartă o evidență exactă despre efectele sortabile?

60. E ceva de observat cu privire la amortizarea diferințelor de curs respective folosirea câștigurilor de curs?

Împrumuturile ipotecare.

61. Se votează în regulă și conform statutelor, respective regulamentelor împrumuturile ipotecare?

62. Sunt suficiente documentele și dovezile pe baza cărora se întâmplă votarea?

63. Conțin obligațiunile, ce se folosesc, toate cerințele legale și uzitate?

64. Se lichidează aceste împrumuturi și înainte de a fi întabularea în regulă? Dacă da, răspunderea pentru astfel de lichidări e sigură?

65. Se stabilește în mod corăspunzător etalonul acestor împrumuturi; calculările sunt în regulă și lichidările se fac totdeauna la mâna celui îndreptățit?

66. Se observă replătirile prevăzute în obligațiune și luate sunt dispozițiuni ca în caz de neplătire regulată a ratelor de capital să nu se poată face excepții?

67. Sunt luate dispozițiuni ca restanțele să se încaseze în timp normal?

68. Păstrarea obligațiunilor e corăspunzătoare și sigură?

69. Evidența în cărțile auxiliare și principale a acestor împrumuturi e corăspunzătoare?

70. Calcularea intereselor transitoare e solidă?

71. Inventarele corăspund cu maestrul?

72. Pretensiunile arătate la inventar sustau ele de fapt?

73. Eliberarea chitanțelor de ștergere e în regulă purtată? și luate sunt dispozițiuni ca institutul să nu sufere din eliberări neîndreptățite? Evidența despre aceste eliberări nu reclamă oarecari modificări?

74. Asigurate sunt edificiile ipotocate, și prenotate sunt polițele de asigurare în favorul institutului?

75. Se plătesc și încasează regulat premiile de asigurare și e sigură păstrarea și administrarea polițelor?

Imprumuturile ipotocate cedate.

76. E corăspunzătoare evidența împrumuturilor cedate? Inventarul lor consună cu starea din maestru?

77. Face institutul regulat plătirile în contul împrumuturilor cedate și se calculează exact și solid interesele transitoare?

78. Acoperirea ipotocară poate escontentă cu ușurință pretensiunea cedată?

Imprumuturile cu caventați.

79. Se votează în regulă și conform statutelor eventual regulamentelor împrumuturile cu caventați?

80. Conțin obligațiunile ce se folosesc toate cerințele de lipsă și în special puțința de intabulare și asigurarea că nu se vor face excepții în caz de neobservare a plătirii regulate a ratelor de capital?

81. E corăspunzător etalonul acestor împrumuturi și exacte calculările făcute?

82. Evidența acestor împrumuturi e corăspunzătoare și inventarele consună cu maestrul?

83. Interesele transitoare sunt exact și solid calculate?

84. Păstrarea obligațiunilor e corăspunzătoare și sigură?

85. Sunt luate măsuri ca restanțele să nu se înmulțească și ca capacitatea de plată a debitorilor să se controleze din când în când?

86. Se ține o evidență a angajamentelor singuraticilor debitori ai acestui soi de împrumuturi?

Conturi-curente și lombard.

87. Imprumuturile de cont-curent și lombard se încuvințează conform statutelor în vigoare?

88. Valorile și documentele de asigurare și acoperire se administrează în regulă și sigur?

89. Se ține evidență despre suma creditelor votate și nu se depășește maximul votat?

90. Calculările și capitalizările conturilor acestor împrumuturi sunt în regulă și exacte?

91. Extrasele de conturi se trimit regulat și se confirmă la timp?

92. Extrasele saldurilor conturilor consună cu starea din maestru?

Realități.

93. Cum se țin în evidență realitățile institutului cumpărate din mână liberă respective prin licitațiuni?

94. E suficientă și bună această evidență?

95. Stau aceste realități pe numele institutului?

96. Corăspunde prețul lor cu valoarea faptică respective cea luată la inventar?

97. Corăspunde inventarul cu contul din maestru?

98. Se fac și sunt suficiente amortizările la realități?

99. Luate sunt măsurile de lipsă ca realitățile să fie arândate, respective cele de durată trecătoare, vândute?

100. Evidența despre venitele realităților e corăspunzătoare și venitele incurg la institut?

Contabilitatea.

101. Corăspunzător e sistemul de contabilitate întrebuințat.

102. Nu reclamă acest sistem oarecari schimbări?

103. Corăspunzătoare e împărțirea lucrărilor de contabilitate?

104. Personalul e suficient și îndeajuns pregătit pentru lucrările încredințate?

105. Se face controlul de lipsă între cărțile principale și auxiliare?

106. Cărțile de contabilitate (principale și secundare) se păstrează la loc potrivit și sigur?

107. Există arhivă și întocmirea ei e corăspunzătoare?

Diverse.

108. Singuraticii rami de afaceri sunt proporțional dezvoltati și stau ei în raport cu mijloacele financiare ale institutului?

109. Bilanțul în genere e real?

110. Dările se plătesc pe bază justă?

111. Emiterea eventual transcrierea de acții se face în regulă?

112. Unde și cum se păstrează blanchetele de acții?

113. Plătirea cupoanelor de dividendă e în regulă și controlul lor e suficient?

114. Regulamentele de afaceri ale institutului, instrucțiunile de lucrări etc. sunt corăspunzătoare? Nu trebuiesc ele cumva întregite ori schimbate?

115. În total luat, care este impresia generală ce o face institutul revizuit?

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 27 Maiu 1909.

Pe piața financiară internațională — deși mai sunt numai câteva zile până la ultimo — este puțină mișcare. Numărul este abundent cu deosebire în Paris. Consiliul central al Băncii imperiale germane s'a ocupat în ședința de ieri și cu chestia etalonului, întrucât prezidentul în expozeul său a constatat că sumarul din 23 crt. al Băncii imperiale e mulțamitor, fiindcă rezerva de bilete a crescut încă cu 87 milioane M. la 258·2 milioane M. Cu toate acestea momentul potrivit pentru o reducere n'a sosit, cât timp Banca este încărcată cu o sumă mare de bonuri de tezaur. Afară de aceea tendința etalonului în piață este mai mult spre urcare, decât spre scădere. Discontul privat notează în Berlin $2\frac{3}{4}\%$.

Incassările institutului nostru de emisiune în săptămâna a treia s'au mișcat aproape în aceleași margini ca și în perioada corăspunzătoare din anul trecut. Rezultatul final este însă mai favorabil de astădată, pentru că aurul și depunerile în Giro au crescut în măsură mai mare. Imprumuturile au scăzut cu 20 milioane K și circulațiunea de bilete cu 56·7 milioane K, iar rezerva biletelor a crescut cu 66·3 mil. K la 244·2 milioane K. Considerând că apropierea ultimei se face puțin simțită în piață, se crede că de astădată se va consuma numai o parte mică din rezerva de bilete libere de dare. Ședința proxima a consiliului Băncii de emisiune austro-ungară se va ține după Rusalii, dar reducerea etalonului în Iunie nu pare probabilă din cauza încheierii semestrale, care de regulă provoacă oarecare încordare.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Câmpiana“, institut de credit și economii, în Mociu (cotul Cluj). Anul 1908 — al III-lea de existență — a fost pentru acest institut un an de progres. Bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1908 în comparație cu cel din anul precedent arată un spor îmbucurător aproape în toți ramii de operațiune. Totalul activelor s'a sporit cu K 181,885 la K 706,414. Dintre singuraticii rami de operațiune cel mai mare spor îl arată Escontul dela K 408,366 la K 576,806 mai mult decât în 1907 cu K 168,440. (Din cele K 576,806 sunt K 138,247 cambii cu acop. hip.) O reducere mai neînsemnată arată pozițiile: Obligațiuni hipotecare dela K 81,017 la K 77,664 și Obligațiuni cu caventi dela K 26,726 la K 24,890. Poziții nouă de activă sunt Realitățile, cari se cifrează cu K 16,482 și Conturile curente de K 331. Dintre pasive s'au sporit Capitalul social, prin vărsămintele emisiunii a doua începută în anul 1908, dela K 50,000 — la K 95,442, Rezervele dela K 5,223 la K 13,671, Depunerile spre fructificare dela K 194,929 la K 292,298 (mai mult decât în 1907 cu K 97,369), iar reescontul dela K 248,843 la K 269,551 (aproape $\frac{1}{2}$ a Escontului). Venitul brut încă s'a sporit cu K 15,860 la K 58,323, iar profitul net cu K 5,620 la K 15,436 Adunarea generală s'a ținut la 27 Martie a. c. Direcțiunea a propus ca din profitul curat de K 15,436 să se dea 5% dividendă după acțiunile din emis. I. și 5%, interese după vărsămintele din emis. II-a. să se doteze fondul gen. de rezervă cu K 6,913 (prin ceea-ce va ajunge la suma

de K 20,584), Fondul de penziuni cu K 1,000. — Fondul pentru acop. eventualelor perderi K 1,000. — (Ambele acestea două fonduri vor fi creațiuni nouă) și fondul de binefaceri cu K 500 — (va ajunge la K 1,500). Ca premii pentru instruirea analfabeților a propus direcțiunea K 240.

*

„Sentinela“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Satul nou, Direcțiunea acestui institut pe baza hotărârii adunărilor generale dela 21 Februarie 1907 și 26 Februarie a. c. a emis un prospect pentru urcarea capitalului soc. la K 400,000. — Acționarii actuali au dreptul până la 1 Septembrie a. c. să opteze cu 5 acții vechi la o acție nouă cu prețul de K 110. — Restul de acții nesubscrise se rezervă acționarilor și neacționarilor până la 1 Octombrie a. c. cu K 112 — de acție. După ratele plătite acționarii primesc 5% interese, iar din 1911 încolo dividendă statutară.

O listă de subscriere se află depusă și la Redacțiunea noastră.

CRONICA.

„La curentul de inițiativă“ este titlul unui articol apărut în doi numeri consecutivi ai „Revistei Bistriței“ din peana dlui Mateiu Șirlincan. Autorul după ce constată interesul tot mai viu ce se observă în toate părțile poporului nostru pentru chestiile economice, se ocupă în special cu prospectul societății „Granitul“ din Cluj, amintit și de noi într'un număr anterior al nostru. D-Sa, bazat pe experiențele sale, este de părere, că vastul program, ce și-a pus „Granitul“ nu stă în proporție cu capitalul ce se va putea să-și acuire prin emisiunea de cuote à K 50 — și dă sfatul, ca acum la început să ne mulțămim cu întreprinderi mai puțin ramificate, speciale, cu câte un obiect de producțiune și valorizare, cari se pot realiza mai ușor cu un capital mai mic — ca să nu ne pierdem — echilibrul.

*

Bancă Națională Ungară. În vederea piecilor neînălăturabile, ce se pun în calea înființării băncii de emisiune autonome ungare, un politician maghiar, propune în „Bud. Hiri“ următoarea soluțiune, pentru realizarea băncii independente ungare:

Să se prolongească privilegiul Băncii Austro-Ungară, dar cu aceea modificare esențială, că alături de ea se înființează Banca Națională Ungară, biletele căreia vor circula întocmai așa ca mijloace legale de plată, ca și biletele Băncii Austro-Ungare.

În modul acesta — zice propunătorul — disagiul mult temut, urcarea etalonului, perturbațiile creditului vor fi simplu excluse și Banca Austro-Ungară își poate urma politica de discount din trecut ținând seama de relațiile întregii monarhii. Cu două izvoare puternice de credit sunt chiar prospecte de a se ieftini banii. Contra realizării acestei idei nu se pot ridica obiecțiuni, fondate din nici o parte, pentru că — zice politicianul din chestiune — nu este nicăiri scris, că privegiul băncii comune ar fi exclusiv.

*

O Centrală a reuniunilor funcționarilor de bancă s'a întemeiat la 23 crt. în Budapesta. Scopul ei este a concentra reuniunile de funcționari existente și a crea în toată țara astfel de reuniuni. Prezident al centralei a fost ales: Baron Dr. Iuliu Madrassy Beck,

iar secretar general: *Szász János*, organizatorul și sufletul întregii mișcări.

Exportul de animale vii, în și mașini din Ungaria. Numărul 19 (Anul IV) al organului „*Közgazdasági Értesítő*” editat de ministrul de comerț și apărut la 13 crt. conține pe lângă datele obicinuite, rapoarte de ale consulatelor din Porto-alegre, Dresda, Moscva, Gent, Madras și Giurgiu, dintre cari sunt de un deosebit interes cele privitoare la animalele vii, în cânepă și mașini.

Astfel pentru economii de oi și exportatorii de oi va fi de folos a ști, că *Belgia a sistat pe toată linia cultivarea acestui ram de agricultură* și este avizat în privința aceasta cu totul la străinătate.

Conform raportului consular din Gent în Belgia consumul cărnii de porc este în rapidă creștere în urma creșterii bunăstării materiale a țărănimii de acolo. În Gent se află 213 cărnățari-măcelari, cari vând anual peste 100,000 de șunci.

Rapoartele consulare din Dresda și Gent conțin date importante privitoare la *în și cânepă*, mai ales pentru Rusia, ca țară de producție și Statele-Unite ale Americii-de-Nord ca cea mai însemnată țară consumătoare. Proporțiile, ce a luat în Flandria industria inului o documentează faptul că în Gent funcționează 245,000 de mosoare.

Consulul din Giurgiu dă informații prețioase privitoare la *exportul de mașini* din Ungaria în orient. Cel din Moscva în fine raportează că *Rusia este pe cale a pune vamă pe mașinile agricole importate* pentru a promovă încetățenirea acestui ram în Rusia.

Pentru ceice se interesează mai deaproape „*Közgazdasági Értesítő*” le stă la dispoziție în sala de lectură a bibliotecii Muzeului comercial (Budapesta V. Akadémia-utca 3).

BIBLIOGRAFIE.

Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria, compus din încredințarea „*Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*” de *Silvestru Moldovan* și *N. Togan*. Se vinde la toate librăriile. Prețul: 5 cor.

Această lucrare de mult reclamată de trebuințele zilnice, atât ale noastre, cât și ale concetățenilor de altă limbă, apare în editura „*Asociațiunii*” și are următoarele părți: Partea I. cuprinde toate numirile localităților din Ungaria, în care se găsește populațiune română, la fiecare localitate se indică numirea românească, apoi cea oficială (maghiară) și dacă există, cea germană. Se arată dacă e comună mare sau mică etc., se spune comitatul și cercul administrativ și numărul locuitorilor după naționalități, pe baza recensământului din 1900.

Partea a II-a cuprinde numirile maghiare (oficiale) ale localităților, precum și cele corăspunzătoare române. iar partea a III-a cuprinde numirile germane și cele corăspunzătoare românești.

Autorii și-au dat silința să fie cât mai conștiențioși în alcătuirea lucrării și putem spune cu bucurie c'au reușit să ne dea o lucrare bună și folositoare, pentru care cu toții le datorăm recunoștință.

Dicționarul poate interesa și cercurile științifice, pe filologi, geografi, istorici etc. pentru cercetările cărora desigur le va face bune servicii.

„*Asociațiunea*”, care a inițiat lucrarea și a suportat cheltuelile tiparului, dovedește că-și înțelege pe

deplin misiunea culturală ce-o așteaptă toată obștea românească dela dânsa.

Sperăm că toate instituțiunile noastre și toate oficiile se vor grăbi a-și procura acest dicționar.

Din parte-ne recomandăm cu căldură aceasta folositoare publicație în atențiunea băncilor noastre, ca o carte de adevărat folos practic și chiar indispensabilă pentru ele în daraverile lor zilnice cu clientela.

Firme falite:

Stern Iozsef, neguțător de faină, coloniale și lemne de foc în Cluj, tribunalul în Cluj, insinuarea pretensiunilor până la 8 Iunie, liquidarea în 24 Iunie și alegerea comitetului în 26 Iunie a. c.

Mayer Henrik, comerciant în Baia-mare, tribunalul în Szatmárnémeti, insinuarea pretensiunilor până la 29 Maiu, liquidarea în 16 Iunie și alegerea comitetului în 19 Iunie a. c.

Onițiu Victor, comerciant de coloniale în Sibiu, tribunalul în Sibiu, insinuarea pretensiunilor până la 7 Iulie, liquidarea în 28 Iulie, alegerea comitetului în 31 Iulie a. c.

Hirsch Adolf în Adamos, tribunalul în Elisabetopole, insinuarea pretensiunilor până la 2 Iulie, liquidarea în 27 Iulie, alegerea comitetului în 30 Iulie a. c.

Heilper Henrik în Elisabetopole, tribunalul în Elisabetopole, insinuarea pretensiunilor până la 17 Iulie, liquidarea în 10 August, alegerea comitetului în 13 August a. c.

Filip Miklos în Marosvásárhely, tribunalul în Marosvásárhely, insinuarea pretensiunilor până la 5 August, liquidarea în 13 Septemvrie, alegerea comitetului în 15 Septemvrie a. c.

Hellenbrand József, comerciant de fer în Biserica-Albă, tribunalul în Biserica-Albă, insinuarea pretensiunilor până la 17 Iunie, liquidarea în 28 Iunie, alegerea comitetului în 1 Iulie a. c.

Firme insolvente:

Munk Arnold, comerciant de piei în Sibiu.
Weiss Ivan, comerciant de beuturi spirtuase în Oradea-mare.

Krauss Iosó, comerciant în Timișoara.

Pichler Iános, comerciant în Făgăraș.

Mendelovits Henrik, comerciant în Felsővissó.

Schul Henrik, comerciant în Maros-Vásárhely.

Brauch Lajos, comerciant în Timișoara.

Pol'ák E. és társa, comerciant în Oradea-mare.

Schuld Péter, comerciant în Nagyikinda.

Verő & Gross, comercianți în Nagyikinda.

Grünfeld & Henritzi, comerciant în Reșița.

Tomasevics Svetozar, comerciant în Chichinda-mare.

Sumar.

O aspră critică a băncilor și consistoarelor noastre. — „Casa de păstrare” (reuniune) în Săliște. — Propunere privitoare la un curs de vară pe seama funcționarilor de bancă. — Noua lege asupra cecului. — Regulament pentru revizorii-experti ai „Solidarității”, Chestionar pentru revizorii-experti. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Cămpiana”, „Sentinela”. — *Cronică*: „La curentul de inițiativă”, Bancă Națională Ungară, O centrală a reuniunilor funcționarilor de bancă, Exportul de animale vii, în și mașini din Ungaria. — *Bibliografie*: Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria. — Firme falite, Firme insolvente.

Constantin Popp